

POWIATOWE CENTRUM
POMOCY RODZINIE
05-200 WOŁOMIN
ul. Legionów 78
tel. 22 776-44-95 i 96, fax 22 787-37-87

**Sprawozdanie Organizatora rodzinnej pieczy
zastępczej za rok 2013**

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013 r., poz.135), która obowiązuje od 01 stycznia 2012 roku wprowadziła instytucję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy m.in. przedstawianie Staroście i Radzie Powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez Starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

Zgodnie z zarządzeniem nr 137/2011 Starosty Wołomińskiego z dnia 14.10.2011r., na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Wołomińskim zostało wyznaczone Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Od stycznia 2012 roku w związku z wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) Rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa,
 - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcje pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- 2) rodzinny dom dziecka.

Tabela numer 1 przedstawia przekrój form pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie Powiatu Wołomińskiego oraz obrazuje liczbę rodzin zastępczych z podziałem na chłopców i dziewczynki. W roku 2013 objętych pomocą i różnego rodzaju wsparciem było 197 rodzin zastępczych. Umieszczonych w nich było 281 dzieci.

Tabela. 1. Typy rodzin zastępczych funkcjonujących w Powiecie Wołomińskim i liczba dzieci w nich umieszczona

Typ rodziny	Liczba rodzin			Liczba dzieci		
	Ogółem	w tym na wsi	w tym małżeństwa	Ogółem	w tym chłopcy	w tym dziewczynki
Rodzina zastępcza spokrewniona	112	42	72	141	85	56
Rodzina zastępcza niezawodowa	78	32	42	106	46	60
Rodzina zastępcza zawodowa	4	2	4	18	12	6
Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	0	1	3	1	2
Rodzinny dom dziecka	2	2	2	13	6	7
Ogółem	197	78	121	281	150	131

Stan na 31.12.2013

Stan liczebny rodzin zastępczych przedstawia tabela nr 2

Tabela 2. Stan rodzin zastępczych na 31.12.2013r. z uwzględnieniem rodzin powstałych i rozwiązanych w roku 2013r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka		
		Stan na 31 XII 2013	powstałe w okresie sprawozdawczym	rozwiązane w okresie sprawozdawczym
1	2	3	4	5
1.	Rodziny zastępcze spokrewnione, z tego:	112	18	20
1.1.	z 1 przyjętym dzieckiem	87	13	19
1.2.	z 2 przyjętych dzieci	21	3	1
1.3.	z 3 i więcej przyjętych dzieci	4	1	0
2.	Rodziny zastępcze niezawodowe, z tego:	78	15	17
2.1.	z 1 przyjętym dzieckiem	55	10	11
2.2.	z 2 przyjętych dzieci	20	5	4
2.3.	z 3 przyjętych dzieci	2	0	0
2.4.	z 4 i więcej przyjętych dzieci	1	0	2
3.	Rodziny zastępcze zawodowe, z tego:	4	2	2
3.1.	bez dziecka	0	0	0
3.2.	z 1 przyjętym dzieckiem	0	0	0
3.3.	z 2 przyjętych dzieci	0	0	0
3.4.	z 3 przyjętych dzieci	1	2	1
3.5.	z 4 i więcej przyjętych dzieci	3	1	2
4.	Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, z tego:	1	0	1
4.1.	bez dziecka	0	0	0
4.2.	z 1 przyjętym dzieckiem	0	0	1
4.3.	z 2 przyjętych dzieci	0	0	0
4.4.	z 3 przyjętych dzieci	1	0	0
4.5.	z 4 i więcej przyjętych dzieci	0	0	0
5.	Rodzinnie domy dziecka, z tego:	2	2	0
5.1.	bez dziecka	0	0	0
5.2.	z 1-3 przebywających dzieci	0	0	0
5.3.	z 4-8 przebywających dzieci	2	2	0
5.4.	z 9 i więcej przebywających dzieci			
6.	Łącznie	197	37	40

W okresie sprawozdawczym powstało 18 rodzin zastępczych spokrewnionych, 15 rodzin zastępczych niezawodowych, 2 rodzinom zastępczym zawodowym zostały zmienione i przedłużone umowy o prace. 2 rodziny zastępcze zawodowe zostały przekwalifikowane na rodzinne domy dziecka.

Rozwiązanych w okresie sprawozdawczym zostało 20 rodzin zastępczych spokrewnionych, 17 rodzin zastępczych niezawodowych, 1 rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcje pogotowia rodzinnego.

Spośród rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych najczęściej jest takich w których umieszczone jest jedno dziecko. Natomiast w rodzinach zastępczych zawodowych oraz w rodzinnych domach dziecka umieszczona jest co najmniej 3 dzieci lub więcej.

Pogotowie rodzinne

Pogotowie rodzinne jest szczególną formą pieczy zastępczej. Do tego typu rodziny zastępczej dzieci zazwyczaj trafiają na skutek interwencji policji czy pracowników socjalnych.

W pogotowiach rodzinnych na terenie Powiatu Wołomińskiego w 2013r. przebywało **9 dzieci** (jedno dziecko wróciło do rodziców biologicznych, 4 dzieci zostało przeniesionych do rodzin zastępczych, jedno dziecko zostało umieszczone w placówce opiekuńczo wychowawczej typu rodzinnego).

Przyczyny umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

Najczęstszym powodem umieszczeń w pieczy zastępczej jest bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych powiązana z uzależnieniem rodziców przede wszystkim od alkoholu.

Tabela 3. Przyczyny umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba dzieci					
		w rodzinach zastępczych spokrewnionych	w rodzinach zastępczych niezawodowych	w rodzinach zastępczych zawodowych			w rodzinnych domach dziecka
				ogółem	w tym pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	w tym pełniących funkcję specjalistyczną	
1.	Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, z tego na skutek:	141	106	21	3	0	13
1.1.	sieroctwa	21	24	0	0	0	0
1.2.	pólsieroctwa	17	8	0	0	0	0
1.3.	uzależnienia rodziców, w tym:	31	34	15	2	0	2
1.3.1.	od alkoholu	28	32	14	1	0	2
1.4.	przemocy w rodzinie	0	2	0	0	0	1
1.5.	bezzradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	48	28	1	0	0	6
1.6.	niepełnosprawności co najmniej jednego z rodziców	7	9	2	1	0	2
1.7.	długotrwałej lub ciężkiej choroby co najmniej jednego z rodziców	8	0	2	0	0	1
1.8.	ubóstwa	0	0	0	0	0	0
1.9.	bezrobocia	0	0	0	0	0	0
1.10.	nieodpowiednich warunków mieszkaniowych	1	0	0	0	0	1
1.11.	pobytu za granicą co najmniej jednego z rodziców (praca zarobkowa)	1	0	0	0	0	0
1.12.	inne	7	1	1	0	0	0

Stan na 31.12.2013r.

W 2013 roku w rodzinnej pieczy zastępczej na mocy postanowienia sądu zostało umieszczonych 63 dzieci.

Tabela 4. Umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w 2013r. w podziale na typy rodzin

Liczba dzieci, które zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej , w podziale na typy rodzin:	Liczba osób					
	RZS	RZN	RZZ	w tym RZZ-PO	RDDZ	Ogółem
Liczba dzieci, które zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej , w tym :	21	18	13	9	17	63

Okres przebywania w pieczy zastępczej

Z poniższej tabeli wynika, że pobyt dzieci w pieczy zastępczej jest w większości przypadków pobytem długofalowym powyżej 3 lat.

Tabela 5. Okres przebywania dziecka w pieczy zastępczej

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej						
		dzieci umieszczone w pieczy zastępczej ogółem	do 3 miesięcy	powyżej 3 do 6 miesięcy	powyżej 6 do 12 miesięcy	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat
1	2	3	4	5	6	7	9	9
1.	Rodziny zastępcze spokrewnione	141	3	6	12	16	12	92
2.	Rodziny zastępcze niezawodowe	106	2	4	9	17	18	56
3.	Rodziny zastępcze zawodowe, w tym pełniące funkcję:	21	1	0	3	1	0	16
3.1.	pogotowia rodzinnego	3	1	0	2	0	0	0
3.2.	specjalistyczną	0	0	0	0	0	0	0
4.	Rodzinne domy dziecka	13	1	0	2	2	2	6

Wiek dzieci umieszczonych w pieczy

W rodzinnej pieczy zastępczej w przedziale wiekowym od 7 do 13 roku życia przebywa 108 dzieci, kolejną grupą są dzieci w wieku 14 – 17 i jest to 63 dzieci. 53 dzieci to pełnoletni wychowankowie w wieku 18 – 24 lat pozostający w pieczy rodzinnej do czasu ukończenia nauki.

Tabela 6. Wiek dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba dzieci					
		w rodzinach zastępczych spokrewnionych	w rodzinach zastępczych niezawodowych	w rodzinach zastępczych zawodowych			w rodzinnych domach dziecka
				ogółem	w tym pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	w tym pełniących funkcję specjalistyczną	
1.	Dzieci w pieczy zastępczej w wieku:	141	106	21	3	0	13
1.1.	poniżej 1 roku	0	0	1	1	0	1
1.2.	od 1 roku do 3 lat	7	8	3	1	0	3
1.3.	4- 6 lat	14	10	1	1	0	4
1.4.	7-13 lat	52	44	12	0	0	5
1.5.	14-17 lat	33	27	3	0	0	0
1.6.	18-24 lat	35	17	1	0	0	0

Stan na 31.12.2013r.

Powody opuszczenia rodzinnej pieczy zastępczej

Tabela.7. Dzieci , które opuściły rodziny zastępcze w 2013

Powód opuszczenia rodziny zastępczej	Liczba osób					
	RZS	RZN	RZZ	w tym RZZ-PO	ZNWRZ RDDZ	Ogółem
Ogółem – do 18 roku życia	10	16	8	6	1	35
Powróciły do rodziny naturalnej	5	3	1	1	1	10
Zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	3	5	3	2	0	11
Zostały przysposobione	0	4	3	3	0	7
Inne powody	2	4	1	0	0	7
Ogółem- po 18 roku życia	10	6	0	0	0	16
Powróciły do rodziny naturalnej	0	0	0	0	0	0
Założyły własne gospodarstwo domowe	7	5	0	0	0	12
Inne powody	3	1	0	0	0	4

Z powyższej tabeli wynika, że 12 dzieci po ukończeniu osiemnastego roku życia założyły własne gospodarstwo domowe i usamodzielnily się.

10 dzieci poniżej osiemnastego roku życia powróciło do domu rodzinnego, 11 dzieci zostało przeniesionych do instytucjonalnej pieczy zastępczej t.j placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego lub socjalizacyjnego.

Ocena sytuacji dziecka

Jednym z ważniejszych zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest dokonywanie oceny sytuacji dziecka. W przypadku dzieci poniżej 3 roku życia oceny dokonuje się nie rzadziej niż raz na kwartał, w przypadku dzieci powyżej 3 roku życia raz na 6 miesięcy. Po dokonaniu oceny formułowana jest opinia do sądu.

W 2013 roku były wydane następujące opinie :

- opinia dotycząca zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej : 298
- opinia w/s zatrudnienia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi : 18 - z tego wsparcia skorzystało 7 rodzin
- opinia w/s przeprowadzenia remontów : 6- z tego wsparcia skorzystały 3 rodziny
- opinia w/s przyznania świadczeń pieniężnych na utrzymanie lokalu mieszkalnego : 16 z tego wsparcia skorzystało 7 rodzin
- dokonano : 25 ocen rodzin zastępczych.

Ponadto na bieżąco odbywały się posiedzenia Zespołu ds. oceny sytuacji dziecka i oceny rodziny zastępczej.

Jedna spośród rodzin zastępczych otrzymała ocenę negatywną, co oznaczało konieczność dokonania oceny w terminie 6 miesięcy, po kolejnej ocenie negatywnej, organizator rodzinnej pieczy zastępczej powiadomił sąd rodzinny o konieczności rozwiązania rodziny.

Odbyło się 7 spotkań z Wojewódzkim Ośrodkiem Adopcyjnym dot. formułowania wniosków i oceny sytuacji dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

Pracownicy rodzinnej pieczy zastępczej zgłosili do Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego sytuację 70 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną wraz z kompletną dokumentacją.

7 dzieci zostało przysposobionych.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracował w realizacji swoich zadań między innymi z sądem rodzinnym : odbyło się 8 spotkań konsultacyjnych z Sędziami oraz z zespołem kuratorów Sądu Rejonowego w Wołominie.

Dodatkowo na zlecenie sądu zostało sporządzonych 10 opinii o kandydatach na rodziców zastępczych, poprzedzonych wejściem pracownika organizatora.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracował z 12 ośrodkami pomocy społecznej funkcjonującymi na terenie Powiatu wołomińskiego w zakresie oceny sytuacji dziecka.

W ramach współpracy odbywają się cykliczne spotkania z asystentem rodziny z OPS w Wołominie w roku 2013 odbyło się 10 spotkań. W przypadku pozostałych Ośrodków spotkania odbywają się w zależności od potrzeb.

Rodziny zastępcze będące pod opieką PCPR otrzymują wszechstronną pomoc w postaci opieki pracownika organizatora oraz pomocy pedagogicznej, psychologicznej, prawnej w ramach poradnictwa rodzinnego.

W roku 2013 psychologowie przeprowadzili 162 indywidualne konsultacje i spotkania w ramach współpracy z różnego typu formami pieczy zastępczej oraz dziećmi znajdującymi się pod ich opieką, udzielając im porad w zakresie rozwiązywania problemów między innymi wychowawczych. Prowadzone były 2 długoterminowe psychoterapie dzieci. Przeprowadzono 9 badań do opinii kwalifikacyjnych kandydatów na rodziny zastępcze i 2 badania do opinii dla rodzin w ramach re kwalifikacji. Przeprowadzono 16 procesów konsultacyjnych w związku ze zgłaszanymi trudnościami.

Szkolenia

Znaczącym zadaniem realizowanym przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej są szkolenia. Organizator systematycznie od kilkunastu lat prowadzi nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz szkoli w/w kandydatów, a następnie zgodnie z ustawą dokonuje ich kwalifikacji.

Przeprowadzane są również szkolenia istniejących rodzin zastępczych.

1. Szkolenia rodzin zastępczych

Pracownicy Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Wołominie szkolą rodziny zastępcze programem dla kandydatów na opiekunów zastępczych i rodziców adopcyjnych PRIDE (program zatwierdzony jest decyzją Ministra Polityki Społecznej nr 27/2013/RZ z dnia 29 listopada 2013 roku oraz nr 4/2012/RA z dnia 14 marca 2012 roku).

W roku 2013 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przeprowadziło kampanie poszukiwania kandydatów na rodziców zastępczych a następnie przeszkoliło kolejnych kandydatów na rodziny zastępcze. Były to grupy XVII i XVIII, które zostały przeszkolone w okresie 02.04.2013 r. do 27.06.2013 r. oraz od 10.09.2013 r. do 14.01.2014 r.

W szkoleniu **grupy XVII** wzięli udział kandydaci na rodzinę zastępczą oraz rodziny zastępcze zobowiązane przez sąd do ukończenia szkolenia. W szkoleniu łącznie wzięło udział 18 osób z czego: 12 kandydatów (4 małżeństwa i 4 osoby samotne), oraz 3 rodziny zastępcze. Szkolenie ukończyło 16 osób. Następnym etapem po ukończeniu szkolenia jest uzyskanie kwalifikacji. Część kandydatów wystąpiło i otrzymało kwalifikacje na rodzinę zastępczą.

Powstały 3 nowe przeszkolone rodziny zastępcze.

Szkolenie **grupy XVIII** to szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze, w którym wzięło udział łącznie 14 osób. Szkolenie ukończyło 8 osób (4 małżeństwa). Następnym etapem po ukończeniu szkolenia jest uzyskanie kwalifikacji. Aktualnie kandydaci są w trakcie kompletowania dokumentów niezbędnych do otrzymania kwalifikacji na rodzinę zastępczą oraz przeprowadzania praktyk zawodowych.

2. Warsztaty Umiejętności Wychowawczych

Organizator rodzinnej pieczy zapewnia rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji biorąc pod uwagę ich potrzeby.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie w 2013r. przeprowadzili 40 godzinne Warsztaty Umiejętności Wychowawczych pn. „Jak mówić żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać żeby dzieci do nas mówiły” dla 16 osób sprawujących pieczę zastępczą na terenie powiatu wołomińskiego.

Cele warsztatów :

- rozwijanie umiejętności budowania prawidłowych relacji w rodzinie, szkole, pracy, poznanie nowego języka komunikacji; nauka dialogu i kształtowanie relacji opartych na wzajemnym szacunku;
- pobudzenie rodziców do refleksji nad procesem wychowawczym i stosowanymi metodami wychowawczymi; świadomość własnych celów wychowania;
- wspieranie rodziców i innych dorosłych w radzeniu sobie w codziennych kontaktach z innymi ludźmi, zwiększenie skuteczności oddziaływań wychowawczych i zdobycie umiejętności radzenia sobie z emocjami, stresem, agresją (wymiana doświadczeń);
- w trakcie zajęć uczestnicy uczą się praktycznych umiejętności budowania prawidłowych relacji z innymi ludźmi.

Grupa wsparcia

Na terenie Powiatu Wołomińskiego funkcjonuje grupa wsparcia dla rodzin zastępczych.

W roku 2013r. odbyło się 12 spotkań tematycznych oraz grill integracyjny.

Tematami spotkań były między innymi : praca z nowo przyjętym dzieckiem, opieka medyczna, pisanie projektów o pozyskanie środków zewnętrznych, nawiązywanie kontaktów z różnego rodzaju fundacjami i stowarzyszeniami, zdrowa matka zastępcza (spotkanie z braffitterką i spotkanie z doradcą żywieniowym).

W grupie średnio spotyka się około 12 osób i są to zazwyczaj Panie.

Ważnym wydarzeniem było powstanie pod koniec 2013 roku Stowarzyszenia Rodzicielstwa zastępczego „Iskra Nadziei”, która stawia sobie za cel nie tylko pomoc wychowankom, ale też wsparcia opiekunów, wymiana doświadczeń, pomoc usamodzielniającym się wychowankom czy przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu opiekunów oraz podnoszeniu ich kwalifikacji zawodowych. Nie doszło by do tego gdyby nie długoletnia i prężna praca grupy wsparcia.

Mieszkania chronione

Mieszkania rotacyjno – chronione funkcjonują w Wołominie przy Zespole Szkół przy ul. Legionów 85 – usytuowane są w części po dawnym internacie. Miejsce w mieszkaniu chronionym przyznaje się osobie usamodzielnianej, wobec której ciąży ustawowy obowiązek pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych. Miejsce w mieszkaniu chronionym może być przyznane osobie, która osiągnęła pełnoletniość w pieczy zastępczej.

W roku 2013r. w mieszkaniu rotacyjnym- chronionym mieszkało 6 osób z czego:

- wydano 2 decyzje przyznające miejsce w mieszkaniu chronionym;
- wydano 4 decyzje dotyczące zmiany odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym;
- wydano 2 decyzje przedłużające pobyt w mieszkaniu chronionym;
- wydano 2 decyzje uchylające decyzje przyznające miejsce w mieszkaniu chronionym.

Projekt „okno na świat”

Projekt „Okno na świat” realizowany jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie od 2008 roku w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, priorytet VII Promocja Integracji Społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie. Projekt współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach

Europejskiego Funduszu Społecznego. W 2013 roku w projekcie brało udział **81** nowych uczestników, w tym **21** beneficjentów to rodziny zastępcze.

Głównym celem projektu jest zwiększenie aktywnej integracji poprzez aktywizację społeczną, edukacyjną i zdrowotną uczestników.

Rodziny zastępcze nabywały kompetencji rodzicielskich podczas szkoleń, doskonalili umiejętności w zakresie kontrolowania emocji, pozyskali wiedzę w zakresie komunikacji partnerskiej i integracji emocjonalnej, młodzież natomiast podczas warsztatów i treningu pracy doskonalila umiejętności radzenia sobie z zaplanowaniem ścieżki zawodowej i aktywnego poszukiwania pracy.

Inne działania

W 2013 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie było współorganizatorem Powiatowego Pikniku Rodzinnego „Zdrowa i aktywna rodzina”, który odbył się w dniu 28.09.2013r. w ramach Dni Powiatu Wołomińskiego. Powiatowy Piknik Rodzinny „Zdrowa i aktywna rodzina” współorganizowany był w ramach projektu „Okno na Świat” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

W tym roku kolejny raz odbyła się impreza Mikołajkowa w Miejskim Domu Kultury w Wołominie, po obejrzeniu przedstawienia dzieci bawiły się z Mikołajem a następnie każdy dostał prezent.

Kolejny raz zorganizowany został wyjazd na spotkanie z Mikołajem do Centrum Olimpijskiego w Warszawie, gdzie odbywa się cykliczna impreza dla dzieci z pieczy zastępczej.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie
w Wołominie
Maciej Buczkowski